

VIDENCENTER
FOR SVINEPRODUKTION

Støttet af:

& European Agricultural Fund for Rural Development

STRUKTURUDVIKLINGEN I SVINEPRODUKTIONEN

NOTAT NR. 1333

Den langsigtede forventning til strukturudviklingen i svineproduktionen er at antal bedrifter med svin falder til 2.231 i 2022 og antal søer stiger svagt til 1.086 mio. stk. Stigende produktivitet medfører at smågriseproduktionen stiger til 36,4 mio. stk. og slagtesvineproduktionen stiger til 23,8 mio. i 2022.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION, DEN RULLENDE AFPRØVNING

FORFATTER: MICHAEL GROES CHRISTIANSEN
FINN UDESEN

UDGIVET: 24. OKTOBER 2013

Dyregruppe: Smågrise og Slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Det er formålet med denne analyse af struktur- og produktionsudviklingen at forme et billede af hvordan den danske svinesektor ser ud i 2022. Udviklingen beskrives via antallet af bedrifter og de forhold, der påvirker strukturudviklingen, samt produktionens størrelse.

Fremskrivningen tager udgangspunkt i den historiske udvikling og under den forudsætning at rammevilkårene for miljø og dyrevelfærd ikke ændres. Endvidere er det en forudsætning at rentabiliteten i svineproduktionen og finansieringen normaliseres. I perioden 2007-2011 var indtjeningen under det normale niveau og finansieringen har siden 2008 været væsentlig vanskeligere end tidligere.

Historisk set har udviklingen på flere områder været næsten lineær de sidste fire til fem årtier, og kan derfor være et godt udgangspunkt for en fremskrivning af strukturudviklingen specielt på bedriftsniveau. I løbet af 10 år, fra 2012 til 2022, forventes det at antallet af svinebedrifter falder fra ca. 4.000 til ca. 2.200. Fordelt på driftsgrenene forventes der det største fald blandt de integrerede bedrifter, som falder fra 1.331 til 445. Der er således en tydelig tendens i den hidtidige strukturudvikling i retning af at specialisere sig i smågrise- eller slagtesvineproduktion. Der er i denne prognose ikke taget hensyn til, at der sandsynligvis er større økonomisk gevinst for de store sobesætninger i at udvide værdikæden med slagtesvin end fortsat at udvide med søer. Det der er afgørende for at denne udvikling kommer til at ske er eksportpriserne på smågrise. I øjeblikket er eksportprisen så høj, at der er større fortjeneste ved at udvide smågriseproduktionen end ved at øge værdikæden med slagtesvin. Hvis smågrisebedrifterne ikke begynder at udvide værdikæden, vil det medføre at antallet af rene smågriseproducerende bedrifter kun falder fra 668 til 473. For de rene slagtesvinebedrifter forventes der et fald fra 1.958 til 1.312 i 2022.

Table 1. Struktur 2012 og prognosen for 2022

Bedrifter/ år	2012	2022
Prognose for bedriftsstrukturen		
Svinebedrifter i alt	3.957	2.231
Slagtesvinebedrifter	1.958	1.312
Integrerede bedrifter	1.331	445
Sobedrifter	668	473
Prognose for produktionen		
Søer, mio. stk.	1.022	1.086
Fravænnede grise pr. årssø	29,5	34,5
Fravænnede grise, mio. stk.	30,1	37,5
Producerede smågrise, mio. stk.	29,3	36,4
Smågriseproduktionen fordeles nedenfor		
Smågrise til slagtesvineproduktion, avl m.v. mio. stk.	20,10	25,09
Smågrise, slagtesvin, polte til eksport, mio. stk.	9,71	11,31

Der forventes en svag stigning i antal søer frem mod 2022. Smågriseproduktionen øges fra 29,3 mio. stk. i 2012 til 36,4 mio. stk. i 2022. Det øgede antal producerede smågrise skyldes ikke strukturelle forhold, men alene at der forventes en årlig produktivitetstigning på gennemsnitlig 0,5 flere fravænnede grise pr. årssø. Stigningen vil være aftagende over tid.

Der forventes en stigning i antal leverede slagtesvin fra 19,6 mio. i 2012 til 23,8 mio. i 2022. Denne stigning forudsætter en øget produktionseffektivitet, samt en øget effektivisering af produktionskapaciteten således, at slagtesvineproducenternes konkurrenceevne øges markant. Der er iværksat tiltag indenfor avl, fodring, sundhed, finansiering og rådgivning, som skal bane vejen for at få

øgede investeringer i rationelle stalde og en mere strømlinet produktion, inspireret fra kyllingeproducenterne. Der er indenfor slagtesvineproduktionen meget store uudnyttede potentialer i at få denne produktion samlet på færre lokaliteter. Potentialet ligger især i mindre arbejde og logistikomkostninger, samt bedre mulighed for at udnytte hjemmeblandet foder. I 2012 blev der leveret slagtesvin fra i alt 7.000 lokaliteter tilhørende slagtesvinebedrifter eller integrerede bedrifter. De rene slagtesvinebedrifter leverede 16,7 mio. slagtesvin fra ca. 4.700 lokaliteter, heraf var der 181 lokaliteter hvor der blev produceret mere end 10.000 slagtesvin årligt.

Prognosen for slagtesvineproduktionen må dog anses for at være mere usikker end for smågriseproduktionen, idet den er påvirket af konkurrence om smågrisene fra andre lande. Under forudsætning af at rammevilkårene for dyrevelfærd ikke ændres i EU, må det formodes at soantallet stabiliserer sig i de enkelte lande. Da der er produktivitetsstigning i soholdet i alle lande, vil det på sigt medføre mindre behov for import af smågrise. Hvis efterspørgslen efter svinekød ikke øges tilsvarende, vil det medføre mindre efterspørgsel efter smågrise, og dermed bliver det lettere for de danske slagtesvineproducenter at indkøbe smågrise til rimelige priser. Samtidig vil det påvirke de store smågriseproducenter til at udvide værdikæden med slagtesvineproduktion.

Konkurrencevilkårene i slagterisektoren kan dog også påvirke landenes udvikling i slagtesvineproduktionen. Den udvikling er set i f.eks. Tyskland og Polen, hvor udenlandske firmaer, herunder også danske, har etableret sig, fordi lønomkostningerne er væsentlig lavere i disse lande. Det er på den baggrund, at Tyskland har øget deres slagtesvineproduktion med godt 10 mio. over de sidste 10 år.

Hvis slagtesvineproduktionen i Danmark skal stige markant de kommende år kræver det, at eksportmarkedet for smågrise bliver dårligere, udbygning af større slagtesvinestalde på 6.000-8.000 stipladser, mere "cost effektiv" miljøteknologi og fuldstændig stop for yderligere økonomiske særbyrder, som kan fordyre produktionsomkostningerne og dermed forringe slagtesvineproducenternes konkurrenceevne om de danske smågrise.

TILSKUD

Projektet har fået tilskud fra Svineafgiftsfonden og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Den Europæiske Landbrugsfond for udvikling af Landdistrikterne. Aktivitetsnr.: 76. Journalnr.: 32101-D-13-00584.

Baggrund

Siden 1973 har faldet blandt bedrifter med svin været markant, og der er ikke umiddelbart tegn på, at udviklingen mindskes, standser eller vender. Strukturudviklingen betyder primært færre, men større og

mere specialiserede svinebedrifter, hvorved produktionen på langt sigt koncentrerer hos få, store landbrug.

Strukturudviklingen er nødvendig for at svineproducenterne kan bevare deres konkurrenceevne og have en tilfredsstillende indtjening. Den medfører øget produktivitet, større omkostningseffektivitet, bedre finansieringsmuligheder, bedre udnyttelse af teknologi og større innovationskraft.

Materiale og metode

Det er formålet at fremskrive svinebedrifternes udvikling frem til 2022.

Fremskrivningen belyser dels antal bedrifter indenfor driftsgrenene: smågriseproducenter, slagtesvineproducenter og integrerede svineproducenter. Fremskrivningen tager udgangspunkt i den historiske udvikling og under den forudsætning, at rammevilkårene for miljø og dyrevelfærd ikke ændres. Endvidere er det en forudsætning, at driftsindtjeningen og finansieringen normaliseres. I perioden 2007-2011 var indtjeningen under det normale niveau og finansieringen har siden 2008 været væsentlig vanskeligere end tidligere.

Analyserne er opdelt på følgende områder:

1. Udviklingen i bedrifter med svin siden 1982
2. Udviklingen i bedrifternes specialiseringsgrad
3. Prognose for udviklingen i bedriftsstruktur. Udvikling antal søer samt leverede slagtesvin frem mod 2022
4. Produktionsstørrelser på site niveau fra 2002-2012, opgjort via CHR registret
5. Leverede pr. lokalitet fra 2009-2012 via flyttedatabase
6. Prognose på forventet site størrelse frem mod 2022.

Materiale og metode

Udviklingen i svinebedrifter er baseret på data fra Danmarks statistik og deres definitioner af en svinebedrift.

Udvikling i specialiseringsgrad er baseret på data fra CHR databasen (2002-2012). Der er anvendt følgende krav til data.

1. Kun CHR numre som er aktive ultimo medtages i det pågældende år
2. Et CVR nummer kategoriseres kun som en svinebedrift, hvis mindst 1 svinelokalitet tilknyttet CVR nummeret har over 5 DE
3. Et CVR nummer kategoriseres efterfølgende som:
 - En slagtesvinebedrift = ingen søer
 - Integreret bedrift = en ratio mellem slagtesvin på stald og søer > 1
 - Sobedrift = en ratio mellem slagtesvin på stald og søer ≤ 1

Sobedrifterne må således godt have egen produktion af polte og en eventuel meget lille restgriseproduktion.

På basis af den historiske relative udvikling i antal bedrifter og lokaliteter er der lavet en fremskrivning, hvor faldet i bedrifter relativt er tilpasset det fald, der er set de sidste 10 år.

Fremskrivningen kan beregnes med denne formel:

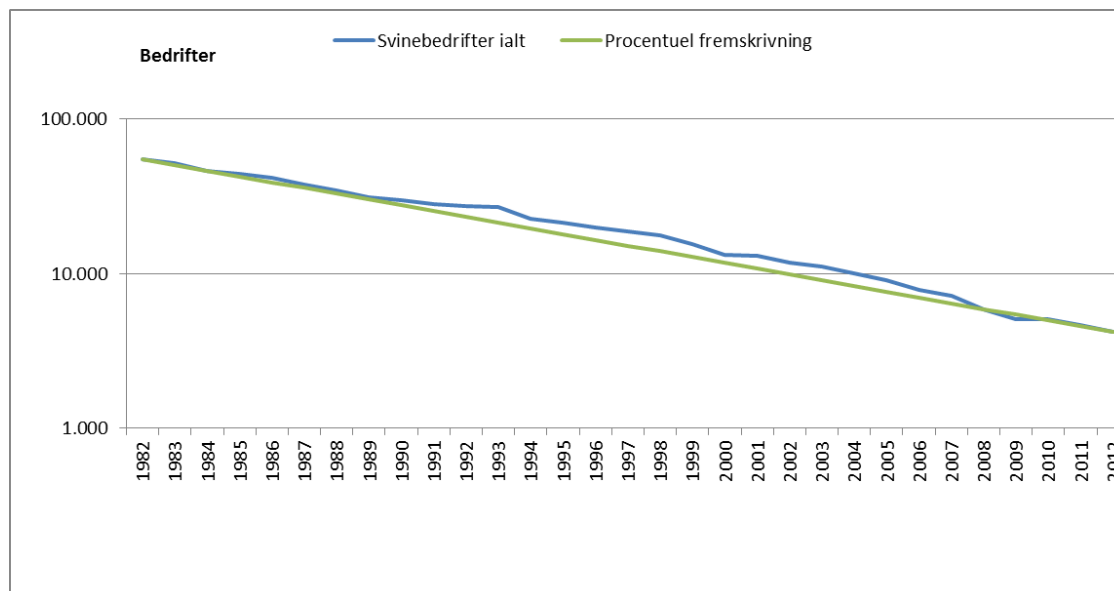
$$f(x) = \text{bedrifter år 2012} * \text{potens}(1-\text{fald i procent}; x-2012)$$

Afgrænsninger

Når forskellige kilder bruges, kan det problem opstå at de ikke giver samme resultat. Danmarks Statistik's data er i dette notat anvendt som "den gyldne standard". Afvigelser i CHR og flyttedatabase er tilpasset tallene fra Danmarks Statistik.

Resultater og diskussion

Udvikling i antal bedrifter med svin viser et fald fra 55.023 svinebedrifter i 1982 til 4.181 i 2012. Det årlige procentuelle fald er ca. 8,2 procent. Det årlige fald har været mindre i 1990'erne, men er accelereret i det nye århundrede.

Figur 1: Udviklingen i bedrifter med svin. Kilde Danmarks statistisk HDYR1.

Y akser er logaritmisk, så en ret linje fremkommer, når udviklingen beskrives med en årlig procentuel ændring af foregående års tal.

Den strukturelle udvikling i antal bedrifter har historisk passet meget godt med en årlig ændring i procent, i forhold til sidste års antal.

Udviklingen i bedrifternes specialiseringsgrad

Baseret på CHR databasen er specialiseringsgraden indenfor de tre driftsgrene analyseret. Alle tre typer svinebedrifter falder i antal årligt, men det er de integrerede svinebedrifter, som falder mest med 10,4 procent om året, efterfulgt af gruppen af slagtesvinebedrifter, som falder 5,6 procent om året. De specialiserede sobedrifter er dem, som falder mindst med 3,4 procent fald om året.

Tabel 2. Udvikling i antal bedrifter

År	Slagtesvinebedrifter	Integrerede bedrifter	Sobedrifter
2002	2.921	3.980	943
2003	3.283	3.866	1.007
2004	3.628	3.522	1.064
2005	3.761	3.069	1.089
2006	3.398	2.793	1.005
2007	3.229	2.404	962
2008	2.645	2.084	847
2009	2.413	1.834	807
2010	2.218	1.618	776
2011	2.069	1.465	707
2012	1.958	1.331	668

Kilde: CHR database og egne beregninger

Halveringstiden for antallet af bedrifter ligger hhv. på mellem 6,3, 17,3 og 20,1 år.

Den gennemsnitlige halveringstid for antal svinebedrifter i Danmark er 12,1 år, for perioden 2002-2012. Udviklingen i de forskellige bedriftstyper viser at produktionen bliver mere og mere specialiseret på hhv. so- og slagtesvinebedrifter.

Tabel 3. Antal bedrifter

Bedrifter/ år	2012	2017	2022	Årligt fald i %	t ½ i år
Svinebedrifter i alt	3.957	2.935	2.231	5,57	12,1
Slagtesvinebedrifter	1.958	1.603	1.312	3,92	17,3
Integrerede bedrifter	1.331	770	445	10,37	6,3
Sobedrifter	668	562	473	3,39	20,1

Kilde: CHR database og egne beregninger

De integrerede bedrifter havde 436 søer i gns. i år 2012, og det forventes at stige til 653 i 2017 og 977 søer i 2022. Sobedrifter havde 661 søer i gns. i 2012. Det gennemsnitlige antal årssøer forventes at stige til 954 og 1.376 i hhv. 2017 og 2022. Kun bedrifter hvor mindst én lokalitet har mere end 5 DE er medtaget.

Slagtesvinebedrifter

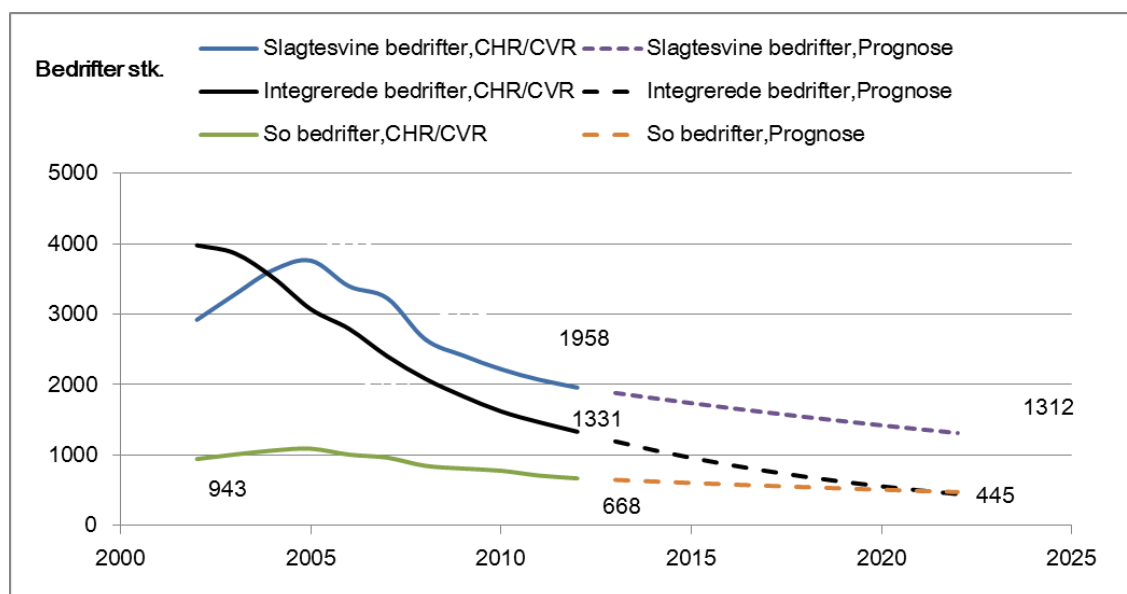
Antal bedrifter med slagtesvin er generelt faldende. Ifølge Danmarks Statistik havde 3.289 bedrifter slagtesvin i 2012, når de rene sobesætninger med lidt slagtesvin udelades. Det ses af tabel 4 at udviklingen i retning af færre bedrifter med slagtesvin er accelereret de sidste fem år.

Tabel 4. Bedrifter med slagtesvin og gennemsnitlig antal svin pr. bedrift

	Bedrifter med mellem 1-999 slagtesvin	Bedrifter med over 1.000 slagtesvin	I alt bedrifter	Gns. slagtesvin på stald 1-999 Grise > 50 kg	Gns. slagtesvin på stald >1.000 Grise > 50 kg
2012	2.138	1.151	3.289	351	2.122
Sidste 5 år	-14,4 %	-2,8 %	-8,0 %	5,4 %	7,4 %
Sidste 10 år	-13,2 %	4,4 %	-10,2 %	3,5 %	2,8 %

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

I figur 2 ses udviklingen i antal bedrifter indenfor hver driftsgren. Prognosen er baseret på udviklingen over de seneste 10 år.

Figur 2. Udviklingen i antal bedrifter indenfor hver driftsgren: Kilde CHR database og egne beregninger

Bortset fra en tendens til krumning indtil år 2004 har faldet i bedrifter været relativt lineært fra 2005 og frem til 2012. At udviklingen også inden for bedriftstyper kan beskrives som en potens funktion ville tydeligere fremgå, hvis figur 2 også havde haft logaritmisk skala på Y-aksen, som figur 1.

Analyser over udviklingen i struktur og produktion på lokalitetsniveau

Søer pr. lokalitet

Lokaliteter med under 500 søer falder med 13 procent om året og viser en tilbagegang i antal fra ca. 9.000 i 2002 til ca. 2.300 i 2012. Lokaliteter med mellem 500-999 årssøer viser en årlig fremgang på

ca. 9 procent i perioden 2002-2012, men antallet topper allerede i 2010, og falder herfra fra 696 til 634 lokaliteter. Det må derfor formodes, at denne gruppe også falder i fremtiden.

Det er kun lokaliteter med mere end 1.000 søer, som viser en stabil fremgang, idet bedrifterne meget sjældent reducerer antallet af søer.

Tabel 5. Antal lokaliteter med søer

Rækkenavne	1-499	500-999	>=1000	I alt
2002	8.977	269	47	9.293
2003	8.198	332	54	8.584
2004	7.301	429	59	7.789
2005	6.057	452	69	6.578
2006	5.374	472	72	5.918
2007	4.083	625	106	4.814
2008	3.692	604	68	4.364
2009	3.135	653	118	3.906
2010	2.596	696	164	3.456
2011	2.437	663	152	3.252
2012	2.292	634	153	3.079
Årlig ændring	-12,8 %	9,0 %	12,5 %	-10,5 %

Kilde: CHR databasen og egne beregninger

Det antages at der er 1.086 millioner årssøer i Danmark i 2022. På basis af en nedskrivning årligt på 10,9 procent for lokaliteter med søer under 1.000, og en årlig stigning i gruppen med over 1.000 søer på 12,5 er der hhv. 926 og 498 lokaliteter med søer i 2022.

I tabel 6. ses prognosen over lokaliteter med søer i 2022. Det forventes at ca. 57 procent af søerne er på lokaliteter med over 1.000 søer i 2022. Antallet af lokaliteter med søer forventes at være på 1.424 med gennemsnitlig 762 søer, hvorimod antallet af bedrifter forventes at være på 918 med gennemsnitlig 1.183 søer. Cirka halvdelen af bedrifterne forventes at have søer på mere end en lokalitet.

Tabel 6. Prognose for lokaliteter med søer i 2022

Antal søer pr. lokalitet	<1.000	>=1.000
Årlig ændring i procent	-10,9 %	12,5 %
Lokaliteter	926	498
Søer	462.983	623.017
Gns. antal søer pr. lokaltet	500	1.251
Procentandel af sobestand	43 %	57 %

Udvikling i antal lokaliteter

Antallet af lokaliteter med søer er faldet med 10,5 procent fra 2002-2012 og antallet af lokaliteter med slagtesvin er kun faldet med 1,9 procent i samme periode. De helt små slagtesvinelokaliteter under 5 DE er faldet 16,7 procent i samme periode.

Lokaliteter for slagtesvinebedrifter, integrerede bedrifter og for bedrifter med sohold er faldet 4,4, 14,9 og 3,8 procent pr. år i perioden 2002-2012.

Flyttedatabasen er brugt til at opgøre hvor mange grise, der sendes til slagteriet i Danmark pr. lokalitet. Lokaliteter med over 10.000 slagtesvin leveret er øget fra 126 til 188 fra 2009 til 2012.

Lokaliteter som kan levere mellem 5.000-9.999 svin stiger fra ca. 1.200 til ca. 1.300 i perioden 2009-2012.

Lokaliteter med under 5.000 leverede viser et fald fra små 7.000 i 2009 til lidt under 5.600 lokaliteter i 2012.

I tabel 7. ses den forventede udvikling i slagtesvinebedriftenes størrelse. I 2012 produceredes der kun ca. 6 procent af slagtesvinene på lokaliteter, der leverede over 10.000 svin årligt. Det forventes at stige til 27 procent i 2022 baseret på en lineær udvikling. Stordriftsfordelene i slagtesvineproduktionen vil med den udvikling ikke blive udnyttet i tilstrækkelig grad og det er nødvendigt med tiltag, der kan accelerere denne udvikling. Der skal arbejdes på at udvikle mere "cost effektive" miljøteknologier og bedre finansieringsmuligheder for at få tilstrækkelig konkurrencekraft ind i slagtesvineproduktionen, idet de mindre lokaliteter, der leverer under 10.000 slagtesvin, ikke er konkurrencedygtige.

Tabel 7. Prognose for udviklingen i slagtesvineproduktion fordelt på besætningsstørrelser

Leverede svin/site	0-4.999	5.000-9.999	>=10.000	Leverede totalt
2009 mio. stk.	12,45	5,83	1,17	19,45
2010 mio. stk.	12,52	6,37	1,35	20,25
2011 mio. stk.	12,38	6,85	1,73	20,96
2012 mio. stk.	11,09	6,63	1,74	19,45
Prognose 2017 mio. stk.	9,14	8,20	3,36	20,70
Prognose 2022 mio. stk.	7,54	10,15	6,51	23,8

Prognose over svineproduktionen i Danmark

På baggrund af bedriftsanalyserne samt analyserne over udviklingen på lokaliteterne er der udarbejdet en prognose over svineproduktionens størrelse frem til 2022 prognosen, som fremgår af tabel 8.

Table 8. Prognose for produktionen

Bedrifter/ år	2012	2022
Prognose for bedriftsstrukturen		
Svinebedrifter i alt	3.957	2.231
Slagtesvinebedrifter	1.958	1.312
Integrerede bedrifter	1.331	445
Sobedrifter	668	473
Prognose for produktionen		
Søer, mio. stk.	1,022	1,086
Fravænnede grise pr. årssø	29,5	34,5
Fravænnede grise, mio. stk.	30,1	37,5
Producerede smågrise, mio. stk.	29,3	36,4
Smågriseproduktionen fordeles nedenfor		
Smågrise til slagtesvineproduktion, avl mv. mio. stk.	20,1	25,09
Smågrise, slagtesvin, polte til eksport, mio. stk.	9,71	11,31

Konklusion

I 10 året 2012 til 2022 forventes det at antal svinebedrifter falder fra ca. 4.000 til ca. 2.200. Fordelt på driftsgrenene forventes det største fald blandt de integrerede bedrifter, som falder fra 1.331 til 445. Der er således en tydelig tendens i den hidtidige strukturudvikling i retning af at specialisere sig i smågrise- eller slagtesvineproduktion. Tendensen er endnu tydeligere, når der ses på udviklingen på lokalitetsniveau, fordi de integrerede bedrifter udvikler sig i retning af at opdele søer og slagtesvin på forskellige lokaliteter. Antallet af rene smågriseproducerende bedrifter falder kun fra 668 til 473.

Der forventes en svag stigning i antal søer frem mod 2022. Smågriseproduktionen øges fra 29,3 mio. stk. i 2012 til 36,4 mio. stk. i 2022. Det øgede antal producerede smågrise skyldes ikke strukturelle forhold, men alene det faktum at produktionen af smågrise øges med det samme antal søer.

Der forventes en stigning i slagtesvineproduktionen fra 19,6 mio. i 2012 til 23,8 mio. i 2022. Denne stigning skal komme på baggrund af den stigende effektiviseringsproces, der er igangsat i slagtesvineproduktionen. Den vil gøre slagtesvineproducenterne mere konkurrencedygtige. Prognosen for slagtesvineproduktionen må dog anses for at være mere usikker end for smågriseproduktionen, idet den er påvirket af konkurrence om smågrisene fra andre lande. Øget slagtesvineproduktion i Danmark er dog afhængig af både en effektivisering indenfor slagtesvinesektoren og en konkurrencedygtig slagterisektor, idet slagtesvineproducenternes økonomi er helt afhængig af at de får samme afregningspris pr. kg svinekød, som dem de skal konkurrere med om de danske smågrise.

Endvidere forventes det at efterspørgslen efter smågrise på eksportmarkederne vil aftage hvilket vil medføre, at de store smågriseproducenter begynder at udvide produktionen med slagtesvineproduktion.

Hvis slagtesvineproduktionen i Danmark skal stige de kommende år kræves det:

1. At danske slagtesvineproducenter får en konkurrencedygtig afregningspris
2. At der er en positiv rentabilitet for den bedste halvdel af svineproducenterne
3. At svineproducenterne og deres finansielle partnere tror på en positiv udvikling i økonomien i fremtiden
4. At slagtesvinesektoren effektiviseres gennem udbygning af større slagtesvinestalde på 6.000-8.000 stipladser, hvilket er realistisk ved hjælp af mere "cost effektiv" miljøteknologi og tilskud til miljøvenlige stalde
5. At de økonomiske synergieffekter ved egenproduktion af foder udnyttes, og de danske særregler ved gødsning fjernes
6. At der ikke kommer yderligere økonomiske særbyrder, som kan fordyre produktionsomkostningerne og dermed forringe slagtesvineproducenternes konkurrenceevne om de danske smågrise.

//ful/

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 40 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@lf.dk

en del af

Landbrug & Fødevarer

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.